

УДК 614.8:631.3

Є.І. МАРЧИШИНА, доцент, кандидат сільськогосподарських наук,

Т.О. ЗУБОК, доцент, кандидат сільськогосподарських наук,

О.А. БЕЗУСА, студентка ОКР "Магістр"

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Основні функціональні обов'язки з охорони праці керівників виробничих підрозділів птахофабрик

Проаналізовано роль посадових осіб у вирішенні питань щодо системи управління охороною праці на підприємстві. Наведено основні посадові обов'язки з охорони праці керівників виробничих підрозділів птахофабрик та конкретні їх функції з охорони праці.

Стандарти безпеки праці, охорона праці, керівники виробничих підрозділів, посадові обов'язки з охорони праці

Безпечна праця є позитивним фактором підвищення продуктивності праці та економічного зростання підприємства. Управління охороною праці на підприємстві є складовою, підсистемою загальної системи управління підприємством, оскільки лише за високого рівня охорони праці може бути забезпечено ефективне виконання завдань, що постають перед підприємством, і досягнення найкращих економічних результатів. Підприємства все більшою мірою зацікавлені у досягненні і демонстрації вагомої результативності у сфері гігієни і безпеки праці за рахунок управління професійними ризиками згідно з політикою і цілями у сфері гігієни і безпеки праці. Відбувається це при посиленні законодавства, в умовах розвитку економічної політики та інших заходів, спрямованих на належне виконання заходів гігієни і безпеки праці, а також в умовах загального зростання стурбованості зацікавлених сторін питаннями гігієни і безпеки праці. Система менеджменту здоров'я та безпеки на виробництві є однією із складових частин загальної системи менеджменту підприємства. Сертифікація за стандартами серії OHSAS 18000 може бути застосована незалежно від діяльності підприємства. Використання міжнародних стандартів робить успішнішою участь підприємства у світовій торгівлі, підвищує конкурентоспроможність та імідж підприємства. Стандарт OHSAS 18001:2007 дозволяє значно знизити виробничі ризики. Дієвість стандарту обумовлена тим, що він підходить до вирішення питань безпеки системно. Саме системи менеджменту є ефективним інструментом управління ризиками і зниження їх вірогідності, оскільки засновані не на реагуванні і "гасінні пожеж", а на системному, логічному підході, що дозволяє попереджати можливі аварійні ситуації. Особливо актуальними міжнародні стандарти стають у даний час, так як наша країна

підписала угоду про асоціацію з ЄС [1].

Управління охороною праці на птахофабриках – це сукупність дій посадових осіб, здійснюваних на підставі постійного аналізу інформації про стан охорони праці на всіх робочих місцях з метою поліпшення цього стану або підтримання його на певному рівні відповідно до заданих вимог. У процесі управління орган управління одержує певну інформацію про стан об'єкта управління та стан навколишнього середовища, в якому він перебуває. На основі цієї інформації виробляється рішення, за яким здійснюється вплив на об'єкт управління. У підготовці, прийнятті і реалізації управлінських рішень беруть участь всі посадовці підприємства: роботодавець, головні спеціалісти, керівники виробничих підрозділів, інженерна служба охорони праці, а також громадські, відомчі та державні органи.

Для забезпечення активного та цілеспрямованого впливу на різні фактори, які формують безпеку, необхідно управління охороною праці й організацію безпечного виконання робіт у підрозділах підприємства здійснювати як мінімум на чотирьох рівнях:

- безпосередні виконавці;
- одиничний трудовий колектив: бригада, зміна;
- одиничний функціональний підрозділ: майданчик, цех;
- структурно-функціональний підрозділ у цілому: комплекс, господарство.

Необхідними умовами ефективного функціонування системи управління охороною праці та конкретно організації роботи щодо забезпечення безпеки на підприємстві є чіткий розподіл обов'язків і відповідальності, компетенція та заінтересованість осіб на всіх рівнях структурно-функціональної схеми – від вищого керівництва до рядових виконавців; виділення адекватних ресурсів на цілі охорони праці й реалізацію профілактичних заходів; правильне розуміння на всіх

Рис. Перелік працезохоронних документів та місць контролю з охорони праці у виробничих підрозділах [3]

рівнях потенційних наслідків нещасних випадків, професійних захворювань, аварій.

У відповідності з нормами чинного законодавства кожен працівник має право на робоче місце, яке має відповідати вимогам охорони праці, а ці вимоги посадові особи підприємства повинні забезпечити.

Розроблення функціональних обов'язків з охорони праці для посадових осіб підприємства – одне з основних завдань, що забезпечує управління охороною праці. Підготовлення такого роду обов'язків є справою достатньо складною. При цьому повинні враховуватися вимоги нормативно-правових актів (у них нерідко прямо вказано, що повинен робити той чи інший посадовець з конкретного напрямку охорони праці), посада, специфіка тієї ділянки виробництва, на якій зайнята посадова особа. Крім того, функціональні обов'язки для різних посадових осіб підприємства повинні бути скоординовані. Фахівцеві, який розробляє вказані обов'язки, необхідно перш за все вивчити зміст нормативних документів. Якщо в них вказується, що, наприклад, інструкції з охорони праці повинні готувати керівники цехів, то саме цим посадовим особам і повинен бути доведений названий обов'язок.

Функціональні обов'язки посадових осіб птахо-фабрик розробляють на підставі міжгалузевих та галузевих нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП). Права посадових осіб підприємства у системі управління охороною праці передбачають, що вони мають право вносити вмотивовані пропозиції щодо організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням та аваріям в процесі виробництва. В межах своєї компетенції, передбаченої посадовою інструкцією, вони можуть зупиняти роботу окремого обладнання у випадку порушення технологічного процесу, під час його експлуатації, відсторонювати від роботи або притягувати до відповідальності осіб, які грубо порушують вимоги нормативних актів з охорони праці, норм та правил щодо забезпечення електро-, газо- та пожежної безпеки, про що терміново повідомляють керівника підприємства. Керівник підрозділу може клопотати перед керівником підприємства про заохочення працівників за ініціативу та добро-

ОХОРОНА ПРАЦІ

Функціональні обов'язки з охорони праці керівника виробничого підрозділу птахофабрики [2]

Функції	Конкретні обов'язки з охорони праці
Організує:	<ul style="list-style-type: none"> – функціонування системи управління охороною праці у межах свого підрозділу; – забезпечення на виробничих дільницях технологічних вимог, правил експлуатації, технічного обслуговування і ремонту устаткування; – впровадження заходів щодо усунення виявлених недоліків з питань охорони праці; – навчання працівників, які виконують роботи з підвищеною небезпекою у підрозділі не рідше одного разу на рік; – атестацію робочих місць на відповідність вимогам нормативних актів з охорони праці.
Проводить:	<ul style="list-style-type: none"> – первинний, повторний, позаплановий та цільовий інструктаж на робочих місцях з показом безпечних умов праці, про що заносить записи у "Журнал проведення інструктажів з охорони праці" (ф.2); – 1 ступінь оперативного контролю з охорони праці у виробничому підрозділі.
Забезпечує:	<ul style="list-style-type: none"> – виробничу дільницю інструкціями, плакатами з охорони праці, знаками безпеки та іншими засобами; – працівників спеціальним одягом та іншими засобами колективного та індивідуального захисту працівників.
Розробляє:	<ul style="list-style-type: none"> – поточні та перспективні комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів з охорони праці; – план модернізації діючого устаткування, технологій та організують контроль за їх виконанням та дотриманням вимог охорони праці; – інструкції з охорони праці за професіями і подає їх на узгодження та затвердження у встановленому порядку; – переглядає їх та вносять зміни; – складає перелік необхідних заходів захисту.
Аналізує:	причини виробничого травматизму, аварійності; причини професійних захворювань на виробництві.
Контролює:	<ul style="list-style-type: none"> – виконання комплексних заходів і приписів цільових перевірок стану охорони праці на підприємстві; – стан безпеки на виробничих дільницях та у структурних підрозділах, додержання технологічних вимог, правил експлуатації, технічного обслуговування і ремонту устаткування, об'єктів підвищеної небезпеки; – виконання підлеглими на робочих місцях інструкцій з охорони праці, правил електро-, газо- і пожежобезпеки; – стан охорони праці на робочих місцях, визначає виробничі небезпеки і їх можливі наслідки, негайно вживає заходів для їх усунення, а у випадку неможливості терміново передає про них інформацію в службу охорони праці і головному спеціалісту для вжиття термінових заходів; цільове використання коштів фонду охорони праці підприємства, спрямування їх на виконання заходів, передбачених колективним договором, річними і перспективними планами заходів щодо охорони праці, та соціальний захист працівників. – застосування працівниками засобів колективного та індивідуального захисту, їх своєчасне випробування та заміну; – виконання плану модернізації діючого устаткування, технологій.
Бере участь:	<ul style="list-style-type: none"> – у роботі комісії з перевірки знань при проведенні навчання працівників з охорони праці, залучають до цієї роботи спеціалістів з інших організацій, установ та державних органів; – у роботі комісії з атестації робочих місць за умовами праці; – у проведенні паспортизації санітарно-технічного стану робочих місць, устаткування і виробничого обладнання; – у роботі комісії з розслідування нещасних випадків на виробництві; – у роботі комісії з приймання в експлуатацію споруд, будівель і інших об'єктів, що пройшли капітальний ремонт (реконструкцію) та новозбудованих; – у роботі нарад, на яких розглядають питання охорони праці.

совісне відношення до роботи з охорони праці.

Розроблені і затверджені функціональні обов'язки посадових осіб з охорони праці повинні бути доведені до їх відома. Невиконання цих обов'язків служить підставою для залучення відповідних осіб до різних видів відповідальності. Тому одним із завдань служби охорони праці на підприємстві є інформування працівників про їх права і обов'язки з охорони праці,

поширення позитивного досвіду щодо створення здорових і безпечних умов праці, профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань. Більшість з цих завдань можна вирішити під час проведення занять з вивчення основних функціональних обов'язків з охорони праці посадових осіб підприємств АПК.

Керівник виробничого підрозділу (бригадир,

майстер, начальник зміни, цеху) є ключовою фігурою на виробництві. Свою роботу з охорони праці керівник структурного підрозділу направляє на створення нормальних умов праці без травм і аварій на відповідних дільницях. При цьому він суворо дотримується вимог діючого законодавства, стандартів, норм, правил і інструкцій з охорони праці, наказів і розпоряджень вищестоящих керівників і спеціалістів, спеціалістів служб охорони праці підприємства. В межах посадових обов'язків він виконує приписи органів державного нагляду та виконує роботу з раціоналізації і винахідництва, впровадження досягнень науки, техніки і прогресивного досвіду з охорони праці.

Керівник виробничого підрозділу птахофабрики має конкретні функціональні обов'язки з охорони праці (табл.).

Керівники виробничих підрозділів повинні забезпечити умови під час перевірки стану охорони праці та ефективності профілактики нещасних випадків представниками органів державного нагляду за охороною праці, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профспілкової організації в межах своєї компетенції.

Отримавши письмове повідомлення про проведення планового заходу з контролю стану охорони праці на підприємстві, керівники підрозділів зобов'язані провести попереджувальний внутрішній працезахоронний аудит (рис.).

Керівник структурного підрозділу зобов'язаний чітко знати всі виробничі і технологічні процеси у підпорядкованому структурному підрозділі та організувати і забезпечувати трудову та навчальну діяльність на кожному робочому місці у відповідності з вимогами законодавчих та нормативних актів з охорони праці, норм та правил з електро-, газо- і пожежобезпеки; розробляти, погоджувати і затверджувати у встановленому порядку програми інструктажів, інструкції з охорони праці; забезпечувати надання першої медичної допомоги постраждалим при нещасних випадках; відсторонювати від роботи осіб, які порушують вимоги інструкцій з охорони праці, ухиляються від проходження обов'язкових медичних оглядів; не допускати до роботи осіб, які не пройшли інструктаж та опитування з питань охорони праці; не

допускати виконання робіт на несправному обладнанні тощо.

Висновок

Стан охорони праці та виробничого травматизму на птахофабриці значною мірою залежать від того, як керівник виробничого підрозділу буде виконувати свої функціональні обов'язки, в тому числі і з охорони праці. Йому підпорядковані десятки працівників, для яких він повинен організувати на робочих місцях оптимальні чи допустимі умови праці та навчити безпечним методам роботи. Знання своїх функціональних обов'язків з охорони праці та їх належне виконання сприятиме зниженню рівня виробничого травматизму та професійних захворювань працівників птахофабрик.

Проанализирована роль должностных лиц в решении вопросов в рамках системы управления охраной труда на предприятии. Приведены основные должностные обязанности по охране труда руководителей производственных подразделений птицефабрик и конкретные их функции по охране труда.

Стандарты безопасности труда, охрана труда, руководители производственных подразделений, должностные обязанности по охране труда

The role of officials in matters within the safety management of the enterprise. The basic duties of health and safety managers poultry production units and their specific functions for safety.

Safety standards, occupational safety, management of production units, duties on occupational safety

Література

1. ДСТУ OHSAS 18001:2010 Система управління гігієною та безпекою праці. OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety – Requirements.
2. Войналович О.В. Охорона праці у тваринництві / О.В.Войналович, Є.І.Марчишина. – К.: Основа, 2011. – 448 с.
3. Войналович О.В. Охорона праці у сільському господарстві / О.В.Войналович, Є.І.Марчишина. – К.: Основа, 2014. – 176 с.